

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 1.

Pázmány visszatér!

Van egy szép keleti mese a lélek-vándorlásról.

Mikor az ember lelke elhagyja testét, a keleti rege szerint nem vétetik föl az örökkévalóságba, hanem tökéletességének foka szerint rövidebb-hosszabb ideig más és más alakokban vándorol a földön. A királyból lesz talán koldus, a koldusból hadvezér s a miniszterből riporter.

Nem távozik tehát szerintök a lélek a földről azonnal.

Visszatér a lélek.

A spiritizmus hőbortjai közt is van egy szép mese: hogy a holtak lelke visszatér a földre szerettei körébe s érintkezik velük újra, úgy mintha élne. Nem kell hozzá más, mint egy tallér, néhány hallgató — meg egy jókora adag képzelet és újra itt van köztünk az elköltözött.

Visszatér a lélek.

Van Gyulai Pálnak is egy szép költeménye: Éji látogatás a czime. Az anya szeretete van benne gyönyörűen megénekelve:

Mert ki gyermekét szerette,
 Gondját sír el nem temette.

S visszajő a lélek.

*

Van a sok szép költői mesének valami valódi magva is.

Nem a lélek kóborol szerte; hanem a nagy emberek gondolataiban rejlő szellemi hatalmas erő szokott időnkint feltámadni, mikor szükség van rá.

Mintha a nagy emberek nem elégednének meg azzal, a mit életükben tesznek, hanem folytatnák tevékenységüket holtuk után is, akár csak az indiai hitrege vándorló lelkei. Érzik a nagy tartozást, mely a nagy tehetségre róva van s nem tehetvén eleget e tartozásoknak életükben, a mulasztásokat holtuk után igyekeznek kipótolni.

Vagy talán a szeretet fűzi őket hozzánk s nehezükre esik az elválást elviselni. Lehet, hogy csak alkalmat keresnek a találkozásra, mint a spiritizista képzelt lényei s amint ilyen alkalom nyílik, örömmel sietnek velünk egyesülni.

Talán nagy műveket hagytak itt félbeszakadva, melyekhez egész életüket költötték. Szeretettel gondoltak rájuk életükben, mint gyermekeire az anya s most is visszatérnek elringatni a gyermekeket, megerősíteni a gyengülő intézményeket,

Mert ki gyermekét szerette,
 Gondját sír el nem temette.

A nagy emberek szelleme él és visszatér.

*

Nincs Nagyvárad szülőttei közt senki, a ki társadalmi, irodalmi és történelmi szempontból annyira kivált volna, mint Pázmány Péter, a bíboros Cicero.

Nincs Magyarországnak egyetlen férfija sem történelmében, a ki annyiféle téren kivált volna, mint Pázmány Péter.

Hittudományi munkáit a theologus forgatja ma is. A nyelvbűvár, ha aranyat akar találni, Pázmány munkáiban kutat. S ha arra kíváncsi valaki, hogyan adhat egy ember irányt egy egész kornak: ismét csak Pázmány Péterre tekintsen, a magyar katolicizmus újjáteremtőjére, a katolikus magyar közszellem második Szent Istvánjára.

Nagy tehetséggel áldotta meg a magyarok Istene s ő tehetségével lelkiismeretesen sáfárkodott. Többet tett, mint előtte nemzedékek s egy emberöltő alatt egy század mulasztását pótolta.

Nem az ő hibája, hogyha a nagy munka veszélyben forog ma.

Nem az ő hibája, hogy a hittudományt ma mindenfelől ostromolni próbálják. Nem az ő hibája, ha a magyar nyelv telve van idegen szavakkal s megméltelyezte az idegen szellem és a hazai saját külön rövidlátásunk. Nem az ő hibája, ha legszebb, legerősebb alkotása: a katolikus magyar közvélemény nem büszke tölgyfa ma, a minek ő akarta látni, hanem gyöngye, törpe bokor, mely nem a magasba tör, hanem még hálás, ha a legelőlényeknek útjába nem kerül.

Veszélyben Pázmány Péter legelső munkája, élete koronája, félve féltett gyermeke. Hol van a segítség másutt, ha nem az édes szülőnél?

Mert ki gyermekét szerette,
 Gondját sír el nem temette.

Pázmány szelleme visszatér, Pázmány-nak vissza kell térnie.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Ha gondolok rád . . .

Ha gondolok rád, kedvesem,
 Ha rólad álmodom,
 Úgy át-át rezdül szívemen
 Egy néma fájdalom.

Virágos ákáczfák alatt
 Az őszre gondolok, —
 Virágos ákáczfák alatt
 Sirodra borulok.

Virágok közt madár cseveg —
 Nem a te panaszkod?
 Köröttem egy árnyék lebeg —
 Nem a te alakod?

Feléd sietnék . . . még se . . . nem;
 Felébrednék, tudom.
 Csak gondolok rád, kedvesem,
 Csak rólad álmodom.

Krüger Aladár.

Az öregek.

(Rajz).

Írta: Daudet Alfonz.

Megvallom, mindig örültem, ha levelem érkezett Párisból. Ezuttal azonban a Jean-Jacques-utczabeli barátom elrontotta egész napomat. Egyébiránt levele következőleg hangzik:

„Szolgálatodra van szükségem, barátom. Egy napra bezárod malmodat és Eyguières-be mégy. Eyguières nagy mezőváros, téled mintegy három-négy kilométernyire, — egy egészséges séta neked. Megérkezvén, az árva zárda után kérdezősködjél. A zárda mellett van egy alacsony, szürke ablaktáblás ház, hátul kerttel. Nem kell kopogtatnod, az ajtó örökké tárva-nyitva áll. Belépve erősen kell kiáltanod: „Jó napot emberek! Én a Móríc barátja vagyok . . . Két kis öreg cselédet“ fogsz meglátni, kik karjaikat eléül tárják karszékeikben; megöleled őket bensőséggel helyetted, éppen mintha hozzád tartoznának. Aztán beszélgetsz velük. Majd rólam fognak szólni, egyedül rólam; sok balgaságot mesélnek el rólam, hallgasd végig nevetés nélkül . . . Ugy-e nem fogsz nevetni? . . . A nagyszüleim ők, az a két imádatandó öreg, a kiknek én, — pedig már tiz esztendeje nem láttak, — én vagyok az életük . . . Tíz éve annak, — mily hosszú idő! — Páris fogva tart engem, őket meg az aggkor. Nagyon öregek már arra, hogy meglátogathatnának, összetörödnének az uton. Szerencse, te közel vagy hozzájuk, kedves barátom és téged meg-

öelve azt fogják hinni, hogy engem is öleltek egy kissé . . . Oly sokat beszéltem nekik barátságunkról, mely . . .

— Az ördög vigye a barátságodat! Gyönyörű szép idő volt, de a mi még sem volt igen alkalmas a gyalogsétára: enyhe levegő, illatos mistral, valódi falusi nap.

Még mielőtt a levelet megkaptam volna, már tervet szőttem az egész napra; pompás helyet választottam ki, két szikla között, hol, mint a gyík, beszívni akartam a fényt, illatot és hallgatni a pintyek énekét . . . s most mit tegyek?

Káromkodva csuktam be a malmot, kulcsát az ablaklyukba tettem. A botomat, pipámat elővéve, utnak indultam.

Két óra felé érkeztem Eyguièresbe. A mezőváros pusztá, kihalt, mindenki a mezőn volt. A folyót környékező, porral belepett szilfák között elterülő réten a tücskök méla ciripelése hallatszott, mint forró kánikulában. A város háza előtti téren egy számar sülkerezett a napon, galambsereg tanyászott a templom kútján; senki, egyetlen egy lélek sem akadt előmbe, a kitől megkérdezhettem volna, merre van a zárda.

Nagysokára egy öreg némbert pillantottam meg hirtelen, guggolva font a kapuja egyik zugában. Előadtam neki, mit keresek, mire a testes asszonyság felemelte guzsalyát: és ime, mintegy varázsütésre előttem terpeszkedett az árva zárda . . . Nagy, komor, fekete épület volt, a kapu íve felett egy vörös homokkőből

Meg kell jelennie újra itt közöttünk, föl kell öltenie az ellenséges pánczél s csatába mennie.

Ellenség pánczélját vitte diadalra évszázadok előtt. Ki kételkedhetnék győzelmében ma is?

Pázmány Péter visszatér!

Ott van a keresztényien magyaros, tiszta irány legerősebb pánczélja: a sajtó. Innen intézik a leghevesebb támadásokat ellenünk s kergetik — akarva-nemakarva — szétmállás, zúllás felé a viharokban megedzett, hajdan oly erős magyar társadalmat. Ezt a pánczél, ezt kell felöltenie annak, a ki az új szellemért küzdeni akar.

Keresem Pázmányt s keresem az ismertető jelt. Miről fogom őt megismerni, ha egyszer megjelenik közöttünk? Miről fogom megtudni, hogy ő az a kit várunk?

Arról, hogy az ellenfél pánczéljába, a sajtóba felöltözve fog megjelenni a küzdőtéren.

Keresem Pázmányt — s megtaláltam.

A katolikus szellemű sajtó képviselői ma érkeznek Nagyváradra. Zászlajuk Pázmány neve, pánczéljuk az ellenfél vértje: a sajtó és fegyverük a leg-hatalmasabb: az igazság.

A kit kerestem, megtaláltam az Országos Pázmány-Egyesület szellemében. Pázmány visszatért! K. A.

Választási mozgalmak.

Orosházi tudósítónk jelenti, hogy az ottani szabadelvűpárt *Thék* Endre nagyiparost legutóbb tartott értekezletén országgyűlési képviselőnek jelölte. Ma husz tagból álló küldöttség érkezett a fővárosba Orosházáról, hogy *Thék* Endrét fölkérjék a jelöltség elfogadására. A küldöttség holnap tiszteleg *Thék* Endrénél *Tasler* Jakab tekintélyes orosházi gyáros vezetése mellett.

Bolgár pártviszály.

Bulgária a Balkán darázs-fészeke, a hol soha sincs nyugalom. Alighogy megfékeztek a macedón mozgalmat, már ismét belvillongás és pártviszály dülja föl a békét. Ehhez járul még az ország sanyaru pénzügyi helyzete, melyből sehogyan sem tud kilábalni. A pártok egymásközti gyűlölködését legjobban jellemzi az Ivancsov-kabinet vád alá helyezése, mely a jelenlegi miniszteriumot is kellemetlen helyzetbe sodorta. A minisztervádaknak a szobranjében való tegnapi tárgyalása drámai jelenetekre adott alkalmat. Toncsev volt miniszter arra utalt, hogy az ilyen vádak egyetértelműek a politikai forradalommal, a melyek a pártok kölcsönös elpusztulását vonná maga után. Ivancsov kijelentette, hogy az egész vád csak a politikai gyűlölség kifolyása és azt követelte, hogy állítsák az állami törvényszék elé. Az itteni jogászörökben azt hiszik, hogy a volt miniszterek ellen emelt vádak jogilag meg nem állhatnak. Egyébként hire jár, hogy Ferdinánd fejedelem néhány nap óta a differenciák elintézésével foglalkozik.

Elszász-Lotharingia.

A német császár utóbbi időkben nagyon kedvébe jár a francziáknak és minden föle telhetőt elkövet, hogy a maga részére hangolja őket. Most is olyan szándékáról érkezik hír, mely alkalmas arra, hogy a német-franczia viszonyt megjavítsa. Metzről jelentik, hogy a német császár legutóbbi ott időzése alatt kilátásba helyezte, hogy az ugynevezett diktatura paragrafust, mely Elzász-Lotharingiában még mindig érvényben van, a legközelebb megszünteti. Azonkívül azt is megígérte, hogy a Franciaországgal való határforgalom tekintetében lényeges könnyítéseket fog életbe léptetni.

Az orosz kéz a Balkánon.

Pétervárról jelentik, hogy Oroszország hajlandónak nyilatkozott arra, hogy Bulgáriának 100 millió kölcsönt garantál az esetre, ha föltétlenül elfogadja azt a katonai konvencziót, melynek pontozatait a most Szófiában időző Birilev orosz tengernagy közölte Ferdinánd fejedelemmel.

A delegációk tárgyalásaiból.

Bécs, jun. 1.

A magyar delegáció zárszámadási albizottsága ma délelőtt 10 órakor gróf *Keglevich* István elnöke alatt ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről: *Krieghammer* báró közös hadügyminiszter, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, *Plener*, a közös legfőbb számszék elnöke, *Spaun* báró tengerészeti parancsnok, továbbá *Szentgyörgyi* és *Szécsen* gróf osztályfőnökök; a magyar kormány részéről: *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Széchenyi* Gyula gróf ő Felsége személye körüli miniszter.

Miklós Ödön előadó a zárszámadási bizottság részéről előterjeszti úgy az általános, mint a részletes jelentést. Az albizottság által elfogadott jelentésből különösen kiemelendő, hogy az 1899. évi pénztári kezelés összesen 180,320 forintnyi tényleges több kiadást mutat. Ezen jelentések kapcsán kiterjeszkedett előadó arra, hogy a jelen zárszámadással ér véget azon póthitelek leszámolása, a melyek a közös kormány 1897. és 1898-ban összesen 376 millió forintban állapítottak meg.

Előadja ezután, hogy mint a hadügyi zárszámadások előadójának alkalma volt részletes betekintést nyerni a póthitelek felhasználása tekintetében a legfőbb számszék által nyilvántartott hitelkimutatásokba és arról győződött meg, hogy a hadügyi kormány ezen póthiteleket tényleg olyan czélokra fordította, a melyek maradandó értékeket képviselnek és hogy ezek a monarchia védképességét állandóan szolgálni hivatottak.

Ezen általános jelentés előterjesztése előtt *Mohay* Sándor előadó a külügyminiszterium, *Thoroczkay* Miklós a tengerészeti és Szerb György a közös pénzügyminisztérium zárszámadásait terjesztették elő.

Élénkebb vita csakis a tengerészeti vezetőség részéről előterjesztett zárszámadás körül volt, melynél azonban szintén örvendetes csökkenést mutat az azelőtti években jelentkezett több kiadás.

kifaragott kereszt ékeskedett hivalkodva, latin szavakkal tele vésvé. Mellette volt egy kisebb ház, szürke ablaktáblákkal, hátul kertecskével. Legott felismertem és kopogtatás nélkül beléptem.

Egész életemben sem fogom elfeledni azt a friss, hosszú pitvart, a rózsavörösré meszelt falakat, a kertecskét, melyet a világos színű függönyökön keresztül megpillantottam, a virágágyakat és az elfonnyadt ibolyákat. Ugytűnt fel előttem, mintha egy öreg tisztartónál volnék a sedaine idejében... Balfelől, a tornác végén egy félig kinyitott ajtón keresztül hallani lehetett a fali ingaóra tik-tak-ját és gyermek hangot, egy iskolásgyermek hangját, a mely olvasva minden szótagnál megállott:

— Ek... kor... szent... I... rén fel... ki... ál... tott. En... az... Ur... jám... bor... szol... gá... ló le... á... nya... va... gyok... az... ál... la... tok... fo... ga... i... fog... nak... en... gem... szét... mar... czan... gol... ni...

Halkan közeledtem az ajtóhoz és bepillantottam.

A kis szoba nyugodt csöndjében és félhomályában egy életpiros arcú, de ráncos képtű öreg aludt a karosszékekben nyitott szájjal, térdére tett kezekkel. Lábainál kékbe öltözött leányka, — az árvák ruhájában, — olvasta szent Irén életét egy nálánál nagyobb könyvből... Az olvasmány csodás hatást tett a ház népére. Az öreg elszunnyadt karosszékekben, a legyek aludtak a falon, a kanári

madarak az ablak felett levő kalitkájukban. A nagy fali ingaóra egyhanguan ismételte a tik-tak-ját. A szobában vastag világosságkéve özönlött be a félig zárt redőnyök között, telve élénk porszemekkel, a mik végigrezegték mikroszkopikus keringőket... Ez általános szunyadás közepette, a leányka tovább folytatta olvasmányát szilárd csengésű hangján:

— Leg... ott... két... o... rosz... lán... ro... han... ta... meg és... őt... fel... fal... ták...

Ebben a pillanatban léptem be... ha a szent Irén oroszánjai rohantak volna be a szobába, nem tehettek volna nagyobb hatást, mint a mit én tettem. Egész szinpadí hatás volt! A kicsike felsikolt, a nagy könyv leesik, a kanárik, legyek felrezennek, az ingaóra üt, az öreg megrémülve ébred fel és én kissé zavarodottan állok meg a küszöbön, nagyot kiáltva.

— Jó napot, jó emberek! A Móricz barátja vagyok.

És ekkor, óh! ha láttátok volna az öreget, ha láttátok volna, hogyan jöttek elém kitárt karokkal, megölelve és megszorítva kezeimet, szaladgálva a szobában, folyton ezt hangoztatva:

— Istenem! Istenem!... Homlokának, arcának minden redője mosolygott. Kipurult és dadogva mondá:

— Ah! uram... ah uram!... Aztán kiszóllt:

— Anyjukom! Az ajtó felnyit, tipegő léptekkel jött be a felesége. Nem lehet kedvesebb látvány ennél

az öreg nőnél, a ki magas főkötőjével a fején, karmelita öltönyben, himzett zsebkeendővel köszöntött, a melyet kezében tartott a régi szokás szerint... Megindító látvány! Ugy össze találtak ők ketten! A nő sokat sirhatott életében, mert még ráncosabb volt, mint férje. Ő mellette is volt egy kis árva leányka, — kis felvigyázó, — kék ruháskában, a ki nem hagyta magára soha; a legmegindítóbb valami volt ez a két öreg az árváktól gyamolítva.

Az öreg asszony belépve, mélyen meghajtotta magát, de szavait az öreg félbeszakította:

— A Móricz barátja!... Móriczé! — kiáltotta feléje.

A nő elkezdett remegni, sírásra fakadt, elpirult, a hogy a kora engedte s az arca még pirosabb lett a férjeénél... Az öregeknek egy vér folyik ereikben, a mely a legcsekélyebb izgalomra arcukba szökik...

— Gyorsan, hamar egy széket! — szólt a nő a kis leányához.

— Nyisd föl az ablakot! — kiáltá az öreg a másiknak.

Mindkettő az egyik kezével megfogva az enyémet, tipegve vezetett az ablakhoz, melyet azért nyitottak fel, hogy engem jobban láthassanak. A karosszékeket oda toljuk az ablak mellé, én kettőjük közé egy tábori székre ülök, a lánykák hátunk megett maradnak s a beszélgetés kezdetét veszi.

— Hogy van ő? Mit csinál? Miért nem jött el? Elégedett-e?... stb... stb... Így folyt ez órák hosszán át.

A magyar delegáció négyes egyesült albizottsága ma délelőtt 11 órakor *Szilágyi* Dezső elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a megszállott területeken lévő parancsnokságok, hadcsapatok és intézetek rendkívüli szükségleteit tárgyalták.

Jelen voltak a közös kormány részéről: *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, *Krieghammer* Ödön közös hadügyminiszter és a szakelődök; a magyar kormány részéről: *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Széchenyi* Gyula gróf ő Felsége személye körüli miniszter.

Szilágyi Dezső elnök az ülést megnyitván, *Münnich* Aurél előadó előadja, hogy az összes rendkívüli szükséglet (7,747,000) korona) összesen 65,000 koronával több, mint az előző évben. A költségvetés alapjául szolgáló létszám mindössze két havidijással és két altiszttel és katonával kevesbedett.

A közös pénzügyminiszter ezuttal is rendelkezésére bocsátotta az országos bizottságnak Bosznia és Hercegovina közigazgatásának költségvetését, a melyből azon örvendetes eredmény tapasztalható, hogy nem csak Bosznia és Hercegovina közigazgatási költségei nyerne az ottani bevételekből teljes fedezetet, hanem ezuttal a költségvetésben még többlet is mutatkozik és hogy a megszállott tartományok közigazgatási, közgazdasági és kulturális viszonyai fokozatos haladást tüntetnek föl.

Kéri mindezek alapján *előadó* az albizottságot, hogy ezen rendkívüli szükséglet előirányzatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául fogadja el és hozza javaslatba az országos bizottságnak, hogy a Bosznia és Hercegovina kormányzatával megbízott *Kállay* Béni közös pénzügyminiszternek határozatilag elismerését fejezze ki.

Az albizottság az *előadó* javaslatához egész terjedelmében észrevétel nélkül hozzájárul és a részletes tárgyalás folyamán az egyes czimket *Münnich* Aurél előadó; a II. czimet (természetbeni ellátás és legénységi közétkezés) valamint a VII. czimet (ruházat és ágyneműek) *Miklós* Ödön, mint az élelmezési szűkebb albizottság előadójának indokolása és ismertetése alapján észrevétel nélkül megszavazza.

Magyar tudományosság.

Dr. *Margalits* Ede könyve került ma kezünkbe mely az illusztris szerzőtől eltekintve, már címével is erős érdeklődést keltett bennünk.

Magyar tudományosság! Van-e ilyesmi, mikor még magyar stílus sincsen, pedig a stílus magától nyitik mint a mezei virág, s a mindennapi élet szükségleteiben nyilvánul, a tudomány pedig csak a kiváltságolt kevesek szellemi kincse.

Van-e magyar tudományosság!

Bajos erre a kérdésre röviden felelni. Mert bizonyos irányban van, a szó szoros értelmében — nincs.

Szak tudományokban nem egyszer óriásként vált ki a magyar, s habár elszigetelt helyzetünk folytán csak később ismerte is meg a külföld nagy embereinket, de érdemük ezzel nem kisebb.

Egy *Jedlik* Anyos, a mesterséges ásványvizek gyártásának felfedezője a dynamó gépek feltalálója (jó 10 évvel *Siemens* előtt) egy *Smelweisz* az antisepsis előharczósa sőt meg-alapítója régebben, egy *Than*, *Mihalkovics*, *Thanhoffer* stb. ma természettudományi téren európai csillagok, fizikában is elől vagyunk, a *Ganz*-gyár villamos erőművei világhírűek, történelmi téren sok a híresünk, de ami koronája az összes tudományoknak, bölcséleti téren soha sem tudott másod rangúvá sem lenni a magyar tudomány.

Ennek gyászos következménye aztán, hogy folyton idegen után czammogunk. Amint ruhánk párisi divat, úgy világ nézetünket Berlinben szabják.

Ma természet bölcséleti téren, a *Darwinizmus* bukása után óriási fordulat előtt állunk. Új világ felfogás van alakulóban s mi —? Várjuk csendesesen, hogy alakuljon ki másutt. Mert az utilitarizmus nem engedi, hogy olyan téren dolgozzunk, hol csak becsület és műveltség terem, de bankó nem.

Ennek a magyartól régen idegen, de ma oly galádul közénk fészkelődött utilitarizmusnak ostromozója a *Margalits* könyve.

Szellemesen, gördülékeny stílussal vezérel

bennünket a tudományok mezején és finom kritikával mutatja mennyi ott a virág s mennyi az aszat.

Ezt a munkát művelt embernek el kell olvasni.

Midőn részletesebben foglalkozunk majd a művel, szemelvényt is közlünk belőle. Addig a jelentést fogadják olvasóink. A mű szerzőnél *Budapest* (Kertész-u. 20. szám) rendelhető meg 2 koronáért.

Az agyonbirált szintársulat.

— A szintársulat bizottság ülése. —

A téli színházzal elérkezett a zajos szintársulat bizottsági ülések kora.

A tegnapi ülés azonban teltett az eddigieken.

A szintársulat által beterjesztett névsort bíralták erős kritikával s eltekintve a tárgyalás egyes részleteitől, igen helyén való lett volna, ha *Somogyi* igazgató közvetlenül hallja az egyes véleményeket és kifogásokat.

Egy részére azonnal megadhatta volna a felvilágosítást, míg némely dolgokon okult volna.

A szintársulat bizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Dr. *Hoványi* Géza elnökölt; jelen voltak: dr. *Várady* Zsigmond, *Mezey* Mihály, *Farkas* Izidor, *Rimler* Károly, dr. *Kornstein* Lajos, dr. *Dési* Géza, *Busch* Dávid, dr. *Munk* Béla és dr. *Moskovits* József.

A társulat névsora.

Dr. *Hoványi* Géza előterjesztette a *Somogyi* szintársulat által bemutatott névsort, a mely szerint a szintársulat október hó elejétől a jelenlegi tagokból fog állani. Bejelenti még a szintársulatot, hogy a hősnő, hős szerelmes és a tenorista szerződéses folyamatban van.

Hosszu vita indult meg ezután.

Jelen legyen-e az igazgató?

Dr. *Várady* Zsigmond kifogásolja, hogy *Somogyi* nincs jelen a tárgyaláson, nélküle pedig nem lehet tárgyalni; ez veszedelmes is, mert a bizottság nem kap kellő információt.

Tőlem telhetőleg felelgettem kérdéseikre, elmondva barátomról, a mit csak tudtam, találva ki egyet-mást, be nem vallva, hogy én nem figyeltem meg soha, vajjon az ablakai jól csukódnak-e, vagy milyen a szobája kárpitja.

— A szobája kárpitja? . . . Kék, asszonyom, világoskék, virágszalagokkal.

— Valóban? — szólt ellágyulva az agg nő. És férje felé fordulva hozzátette: — Mily derék fiu.

— Oh igen, derék fiu! — visszhangozá a másik lelkesülten.

Es mialatt én beszéltem, oly kellemes, megnyugtató volt nézni, mint bólintgatnak a fejeikkel, nevetgélnek finomul, hunyorítanak szemekkel vagy a mint az öreg felém közeledve szólt:

— Beszéljen hangosabban . . . Anyjukom nagyot hall.

A nő meg:

— Kérem, egy kissé hangosabban beszéljen! . . . Férjem nem jól hall.

Hangosabban beszéltem s mind a kettő mosolylyal köszönte meg a szivességemet. Mialatt az öregek fanyarkás mosolyaikkal felém hajoltak, szemeimben keresve a *Móricz* képét, addig én egészen megindultam azon, hogy megtaláltam a barátaim képmásait ő bennök, mintha éppen barátom mosolyogna velök távol a ködfelhőben.

Az öreg ember hirtelen meghajol a karoszékekében:

— De azt hiszem, anyjukom, talán nem is uzsonnált.

Es az agg nő kezeit ég felé nyujtva, válszolja:

— Nem uzsonnált? Oh Istenem!

Azt hittem, nem rólam, hanem *Móricz* róla van szó s legott megfelelttem, hogy a fiu rendesen öt óra felé szokott uzsonnához ülni. Hanem ezuttal nem róla, én rólam volt szó. Mily szép látvány, mily gyönyörű kép volt az, mikor én bevallva, hogy éhes vagyok nagyon, az öregek sűrűgni-forogni kezdtek.

— Gyorsan terítéket, leányaim! Az asztalt a szoba közepére, a vasárnapi asztalterítőt rá és a virágos tányérokat! Ne nevetgéljünk, hanem dolgozunk . . .

Dologhoz láttak. Alig néhány pillanat múlva az étel tálalva volt.

— Nagyon jó uzsonna — szólt az agg nő, engem asztalhoz vezetve, — csak az a kár, hogy egymagában kell azt fogyasztania. Mi már elvégeztük.

A szegény öregek! bármikor lepje is meg őket az ember, ők már ettek!

Az anyjukom jó uzsonnája, két meszely tejből, törökszilvából és barquetteből, tolófánkhhoz hasonló tésztaiból állott, ebből táplálta az övéit és a kanári madarait egy héten át . . . Es én végére járok a készletnek! . . . Mily méltatlankodás az asztal körül! A kis kékruhás leánykák egymást taszigálták a könyökeikkel és mint kalitkájukban a kanári madarak mondhatták:

— Oh, ez az úr megeszi a mi barquetteinket!

En valóban neki estem az evésnek, elfoglaltan tekintgettem körül a világos szobában

melynek csöndjében a régi, ódon tárgyak illata volt érezhető.

Hat órát ütött. Az öregek felébredtek szunnyadozásaikból.

— Alszol anyjukom?

— Nem, barátom.

— Ugy-e, derék egy fiu az a *Móricz*?

— Oh! derék gyerek!

Nemsokára szörnyű dráma volt végbemendő a szoba másik részén, az étszékény előtt. Az öreg ember ugyanis fölérni igyekezett a legfelső fiókot, a melyben tíz év óta távollévő *Móricz*ot váró erős cseresznye-pálinka volt elhelyezve s a melyet az öreg meg akart velem kóstoltatni.

A neje rimázkodásai daczára az öreg maga akarta levenni a palackot, nagy rémületére egy székre ágoskodott s így törekedett azt elérni . . . Nézzék a képet, leírom önöknek: a remegő öreg a széken ágaskodik, a kékruhás leánykák a székbe kapaszkodnak, az agg nő lihegve, karjait kitarva áll mögötte; pergament-körte illé szaga árad ki a nyitott szekrényből. . . Szép, andalító látvány!

Hála az erőlködéseinek, kivette a fiókból a palackot és vele együtt *Móricz*nak kis ezüst poharát. Egész szinig töltötte a cseresznyedvvel, melyet *Móricz* olyannyira szeretett. Átadva nekem az öreg a pohárkát s így szólt:

— Ön nagyon szerencsés, mert még ihatik . . . A nőm készítette . . . Kóstolja meg csak, nagyon jó.

Mezey Mihály: csak akkor jelenjék meg az igazgató az ülésen, ha ezt kívánják, mert nem tagja a bizottságnak.

Dr. Várady Zsigmond művészi dolgokban az igazgatóval akar tárgyalni. Az igazgató jelenléte nem akadályozhatja a bizottság tagjait véleményük kimondásában. Ő is kifogásolja a társulatot, de az a meggyőződése, hogy Nagyváradon nem is lesz teljesen jó társulat, mert ha egy igazgató a mi magas igényeinknek megfelelő, annak a gazdája nem lesz váradi direktor.

Mezey Mihály azt hiszi, úgy lehet megoldani a kérdést, hogy az elnök, amikor szükségét látja, hívja meg az igazgatót.

Dr. Hoványi Géza gondoskodni fog, hogy amikor kell, jelen legyen az igazgató.

Bírálat a társulat felett.

Farkas Izidor tudomásul veszi a betegesített névsort; a társulatnak van több igen jó tagja és van közöttük gyenge is. Nem is lehet minden tag kitűnő. Három szerepkör nincsen betöltve. Garanciát akar, hogy ezen állások be lesznek töltve. Ha időközben szerződötve lesznek, értesítse az igazgatót az elnök útján a bizottságot, legkésőbb a jövő szezonnal 4 héttel. Ha nem felel meg ennek az igazgató, a szerződés intézkedése következik. Indítványozza, hogy hívják fel Somogyit egy művezető szerződötésére.

Busch Dávid az indítványt nem helyesli.

Kunz Gusztáv hiányosnak találja a személyzetet. A három említett szerepkörön kívül a lyrai szerelmes szerepkör sincs betöltve.

Dr. Várady Zsigmond kétségtelennek tarja, hogy van hiány. Dési mint lyrai szerelmes és Perényi mint tenorista nem elégíti ki a közönséget. Somogyit kellene hallani, hogy kikkel tárgyal a még hiányzó helyek betöltésére. — A művezető alkalmazására vonatkozó indítványt nem pártolja, mert ennél helyesebb, ha egyszerűen más igazgatót kívánunk. Az a véleménye, hogy Nagyváradon lejárja magát a legjobb társulat és színigazgató is. Somogyival szemben nem is volna helyes az indítvány, mert már 40 éve szolgálja a magyar színeszetet. Hívják meg Somogyit s neki adják elő a kívánalmakat. — Nagy baj különben nincs, csak a szerepkiosztásnál van hiba és a házi fegyelem hiányzik. A műsört nem lehet oly nagy hi-

Sajnos, a neje készítette, de elfelejtett bele czukrot tenni. De mit is akarok? Öreg korunkban szórakozottak vagyunk. A cseresznyék meg kissé savanyúak lehettek... Ki tehet róla? Azért mégis elfogyott.

A lakoma után búcsút vettem a házigazdától. Marasztalni akartak, hogy fiukról beszéljek még nekik, de a nap lemenőben volt, a malom meg távol, távoznom kellett.

Az öregek felkeltek.

— Anyjukom a ruhámat... Elkísérem a térig.

Jóllehet az idő kissé hűvös volt, a neje még sem ellenkezett. Csakis midőn a szép sárga, spanyol-dohányszirű gyöngyházgombos kabátját adta reá, mormogta gyöngéden:

— Ugy-e visszatérsz legott?

A férj vékony hangon felelte:

— Hohól... nem t'om... lehet...

Egymásra néztek, elnevelték magukat, a kis leányok is nevettek, a kanári madarak is kacagtak. Közűnk legyen mondva, azt hiszem a cseresznye pálinka göze kissé megártott nekik...

... Este volt, midőn az öreg és én távoztunk. Az egyik kékrűhás leányka távolról követett bennünket, hogy az öreget majd visszavezesse; ő azonban nem látta, büszke volt, hogy a karomon haladhat, mint egy szabad ember. A neje az ajtóból nézett utánunk, csinos fejbőlíngatással azt látszék mondani:

»Nini, az én öregemet még viszi a lába!»

bául felróni, mert a váradi közönség mindég új darabot kívánna, pedig ehhez kevés a közönségünk.

Farkas Izidor visszavonja a művezetésre vonatkozó indítványát, amelyet úgy értelmezett, hogy Somogyi végezné az adminisztratív teendőket, a művészi részt pedig fiatal erő vennie át. Nem akarta Somogyit megbántani.

Dr. Moskovits József már elkésettnek tartja az egész dolgot, mert Somogyi befejezte a szerződötéseket.

Dr. Dési Géza a karmesterrel és a katonazenével nincsen megelégedve. A katonazenét kivonulásokkal elvonják, a karmester pedig, mint Halton és Pálmay mondták, nem tud vezetni. Indítványozza, hogy hívják fel az igazgatót, miszerint más karmestert és polgári zenét alkalmazzon.

Rimler Károly kifejti, hogy a zenekar alkalmazása gazdasági kérdés. A katonazene havonta 600 frt, a polgári zenekar pedig 1200 frt. Most még felemelni akarják a katonazene díját s ha csak kevés lesz a különbség, Somogyi polgári zenekart szervez.

Busch Dávid nem a karmesterben, de abban látja a hibát, hogy a katonazenével a betanítás lehetetlen. Polgári zenekarnál a karmester helyt áll.

Dr. Várady Zsigmond hajlandó volna inkább a művészi részből engedni, hogy ha a katonazene kiszoríthatná a színházból. De az adott helyzetben elfogadja a Rimler indítványát.

Dr. Hoványi Géza is az volna a véleménye, hogy a katonazenekart mellőzzék, de nagy baj az, hogy a polgári zenekar tagjai nem állandók. Május elejétől csak kérésre, szerződés nélkül adták a katonazenekart. Jövőre az igazgató gondoskodik, hogy az eddigi bajok ne forduljanak elő.

Mezey Mihály indítványozza, hogy mondja ki a bizottság, hogy az igazgató a jövő szezonnig köteles a hiányokat pótolni. A polgári zenekart nehézség nélkül lehetne szervezni. Különbben úgy tudja, hogy a katonazenekart jövőre nem kapja meg az igazgató.

Dr. Kornstein Lajos meg van elégedve, mert kitűnő előadásokat látott a szezonban s a hiba valószínűleg a művezetésben van. Hős szerelmes van a társulatnál, de nem tudja kihasználni a művezető. Elejti azon kívánságot, hogy lyrai szerelme is szerződötessen Somogyi. A katonazene jó. Fővárosi zenét ne kívánjunk.

Dr. Várady Zsigmond ott látja a hibát, hogy Dési Alfrédnek osztanak ki minden szerepet.

Dr. Dési Géza szintén Dési ellen szól, akit látunk minden szerepben, de sehol nem volt jó. Nem tölt be semmi szerepkört.

Dr. Várady Zsigmond indítványt tesz, hogy mondja ki a színügyi bizottság, miszerint Dési lyrai szerelme gyanánt el nem fogadja.

Ezután ismét a művezetésre tértek át.

Mezey Mihály a művezetésben látja a hibát. Kérjék fel az igazgatót, hogy jobb művezetésről gondoskodjék.

Dr. Várady Zsigmond lehetetlennek tartja ilyen kérelem kimondását, ha azt akarja a bizottság, hogy komoly számba vegyék. Konkrét panaszt tegyenek, vagy bontsák fel a szerződötést.

Dr. Hoványi Géza osztja ezen nézetet.

Dr. Várady Zsigmond a szerepkiosztásban lát hibát: itt protekció látszik. Egyes darabok lazán vannak előadva. Ennek az az oka, hogy

a színészek kellő időben nem kapják meg a szerepeket s azokat nem tanulhatják meg, nem tartanak elég próbát, a fegyelem nincs meg. Egyszerűen azt mondja az egyik színész; ma nem játszik. Fegyelmet nem tart az igazgató.

Farkas Izidor igazat ad az előtte szólónak. Az igazgató nem jól használja fel a meglevő erőket.

Dr. Moskovits József kifogásolja, hogy kevés új darabot adtak s ezt is sorolja fel a bizottság a kifogások között.

Ezután a bizottság kimondotta, hogy a gyakori műsor változás okát a fegyelemhiányban látja, a szerepkiosztás nem jó, a meglevő erőket nem használta ki az igazgató s ez is oka a műsor gyakori változásának; — polgári zenekar alkalmazását óhajtja a bizottság s végül Dési Alfréd lyrai szerelmes működését nem tartja megfelelőnek a színügyi bizottság. Egyebekben a névsort tudomásul vették.

A bizottság ezen határozatairól Somogyi Károly színigazgatót értesítik.

Ezzel a zajos ülés véget ért.

A város zárszámadásai.

— Az 1900. évről. —

Nagyvárad, június 1.

Nagyvárad város főszámvevője, Ragány János már elkészítette az 1900. évi zárszámadást s nyomtatásban kibocsájtotta a törv. hatósági tagok között.

Tekintve a város jelenlegi anyagi helyzetét, a zárszámadás elég kedvezőnek mondható, amennyiben a mérleg szerint az 1900. év végén **39.937 korona 67 fillér nyers pénztármaradványt tüntet ki.** E maradványt azonban a reáliskola fenntartása fejében az államkincstárral szemben 24.000 korona és a Szacs-vay-szobor javára megszavazott, de a múlt év végéig ki nem fizetett 1000 korona, összesen tehát 25.000 korona hátralék terheli. Tényleges maradvány tehát csak **7937 kor. és 67 fillér marad.**

A vagyon lellár 40.248 kor. 50 fillér vagyon csökkenést tüntet elő, mit ha a pénztári maradványval összehasonlítunk, kitűnik, hogy a városnak az 1900-ik évben tulajdonképpen **17.311 korona és 67 fillér volt a deficit.**

A zárszámadásnak az e mozzanatokat kitüntető részletei a következők:

II. A mérlegre nézve:

A 2% alatt esatolt mérleg szerint a házipénztár bevételeinek összege az 1900-ik évben — — —	3.405.605 kor. 33 fill.
A kiadások összege — — —	3.372.667 kor. 66 fill.
tehát a nyers pénztári maradvány — — —	32.937 kor 67 fillt
tett; melyhez a fentebbi I. A—19. pont alatt előterjesztett részletes elszámolás szerint a törzsvagyonalappal szemben kimutatott — — —	1.107 kor. 11 fill.
több kiadás is hozzászámítván, a valószínűs pénztári maradvány — — —	34.044 kor. 78 fillt tesz.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy ezen pénztári maradványt a reáliskola fenntartása fejében az államkincstárral szemben fentebb kimutatott 24.000 korona és a Szacs-vay-szobor-alap javára megszavazott, de a múlt év végéig ki nem fizetett 1000 kor. összesen tehát 25.000 korona hátralék terheli.

III. A vagyonleltárra nézve:

A leltár szerint 1900. év végén volt:	
a cselekvő vagyonok értéke — — —	21,249.679 kor. 74 fill.
a szenvedő állapot értéke — — —	8,865.799 kor. 74 fill.
tehát tiszta cselekvő vagyon — — —	12,383.880 kor. — fill.
ezt összehasonlítva az eredménnyel — —	12,424.128 kor. 50 fill.
mutatkozik vagyoncsökkenés — — —	40.248 kor. 50 fill.,

mire nézve megjegyzem, hogy a lefolyt évben felvett 2.600.000 koronás kölcsönnek az I. és II. annuitásban foglalt tőkerészletek leszámítása után fennmaradt része a leltár szenvedő állapota alatt teljes mértékben volt bevezetendő; míg a vonatkozó cselekvő tételek értékénél az árfolyam különbözet és interkaláris kamatok czimén felmerült veszteségek csak a tényleg teljesített beruházási kiadások arányában voltak figyelembe vehetők, ellenben a kölcsön maradványa a törzsvagyon alap számadása alapján a pozitív értékkel vezetett be.

A zárszámadás további részletei kitétetik a *letételekre* vonatkozó számadást, 331.552 korona 17 fillér maradvánnyal

a törzsvagyon alap számadásokat, mely számadás szerint volt a kezdő maradvány 1899. évről áthozva	44.182 kor. 37 fill.
1900. évben bevételzett rendes és átmeneti tételek összege	4,197.887 kor. 73 fill.
Letta a bevételek főösszege a lerovási hátsábon — — —	4,242.070 kor. 10 fill.
1900. évben elszámolt rendes és átmeneti kiadások összege —	3,162.604 kor. 58 fill.
és így lett a maradvány 1900. év végén — — —	1,079.465 kor. 52 fill.,

melynek fedezete a zárszámadás során részletezve van; ugyszintén részletesen fel vannak sorolva a számadás fedezeti részében azon tételek is melyekből az alapot illető 139.398 korona 10 fillér cselekvő hátralék alakul, továbbá a város *történelmének megírására szolgáló alap* számadásai 908 kor. 18 fillér készlet.

Nagy csökkenés mutatkozik a *kövezetvám alap* számadásain, melynek a vasuti kövezetvám című rovatán az előirányzattal szemben 7646 korona 69 fillér bevételi csökkenés, a járda és csatornaépítési költségek visszatérítése című rovatán pedig 7869 korona 60 fillér bevételi csökkenést mutat ki.

Az előbbi az új vámtarifa egyes tételeinek leszállításából, sőt némelyek teljes megszűnéséből származott; a második tételnél pedig onnét ered, mert egyrészt a hátralékok behajtása, a némely anyagból előállított járdák költségeinek kivetése ellen intézett felebezések, illetve panaszok jogerős elintézéseig, a mi csak a közigazgatási bíróság ítéletének a jelen évben történt leérkezéssel következett be — függőben hagyott; és mert másrészt a villamos vasút építésének kérdése a kövezési munkálatokat általában hátráltatta.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Junius 2. A zeneiskola hangversenye d. e. 1/2 11 órakor.
Junius 2. Az Országos Pázmány-Egyesület választmányi ülése és ünnepélye Nagyváradon.

Junius 2. Iparkamarai választások.
Junius 15. Katholikus kör majálisa.

Vinkler püspök kitüntetése.

Szent László ősrégi káptalanának nagyprépostját, istenes életben, erényben és tudományban kiváló tagját, diszét, — mint értesülünk — az apostoli király ő Fel-sége magas kitüntetésben részesítette. A hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja hozni, hogy Vinkler József, v. püspök, a nagyváradai lat. szert. káptalan nagyprépostjának s püspöki helynöknek a király a II. oszt. vaskorona-rendet adományozta. A kitüntetett főpapnak ismert szerénysége tiltja, hogy ez alkalomból rámutassunk az ő hervadhatatlan érdemeire. De ismeri is azokat Nagyvárad városának minden polgára, a váradai egyházmegyének minden tagja. Aki egyetlen intézetre — Sz. László intézet — 80.000 koronát áldozott s emellett kifogyhatatlan bőkezűségéből mindenkor bőségesen juttatott minden kulturális és emberbaráti intézménynek, az valóban méltó arra, hogy egyháza és hazája az elismerés koszoruját nyujtsa neki s ezzel odaállítva példáját a polgárok szeméi elé követendő eszménynek. És ezt teszi az a magas kitüntetés, melyben most részesíti őt az apostoli király. Amikor azt kívánjuk, hogy a kitüntetett főpap sokáig viselje vas-egészséggel a vaskoronát, tulajdonképpen az egész nagy társadalomnak kívánunk jót, mert szüntelenül annak bajait gyógyítja az ő jótevő keze. Isten dicsőségére, egyháza felvirágoztatására, hazája javára, embertársai boldogítására szentelte életét teljes nyolcz évtizeden át, adjon Isten erőt, kegyelmet neki tovább is szent hivatása magasztos betöltésére! Ad multos, ad plurimos annos!

Keresztesek.

A toll keresztes lovagjai tartják ma ünnepek Szent László városában, a keresztes hadba induló Európa vezérévé választott magyar király kedvencz tartózkodási helyén.

Kicsiny, de erős, harczedett csapat ez, mely nem ismer akadályt, csak a célt tekinti, nem ismer megadást, csak a haladást előre az irodalom és az egész közélet nemesítésére.

Az eddig megállapított programmnak tegnapi része, az érkezés a lehető legszívélyesebben folyt le. A Budapestről érkező vendégek elé kimentek a vasúthoz a Pázmány-Egylet nagyváradai tagjai csaknem teljes számban, azonfelül számosan a keresztes sajtó barátai közül. Margalits Ede dr. egyetemi tanár, az egyesület elnöke a bibornoknak lesz vendége, a többi vendég másutt lesz elszállásolva.

A Pázmány-Egylet választmányja d. e. 11 órakor a Kath. Körben tartja meg első vidéki ülését, melyre hivatalosak az egyesületnek nagyváradai tagjai is.

Délután a társaság kirándul a Püspök-füldőbe, a hol este lesz a nagy közönség számára rendezendő ünnepély a következő műsorral.

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Margalits Ede tud. egyet. ny. r. tanár, az Orsz. Pázmány-Egylet elnöke.
2. Moskovszky Mór: Scherzo Valse. Zongorán előadja: Neworall István zenetanár.
3. Helmuth E. M. Varázsdal. Éneklő: Tucssek Ferenczné urnő.
4. Róma a jubileumi szent évben. Előadás vetített képekkel. Tartja: Dr. Kiss János tud. egyet. r. tanár, az Orsz. Pázmány-egylet alelnöke.

A műsor kiválóan érdekes pontját fogja képezni Kiss János egyetemi tanár felolvasása, a kinek előadását száztiz színes vetített kép élénkíti. A vetítéshez szükséges villamos gépezet beállítására a gépész már tegnap kiutazott s az egészet kellőképp előkészítette.

Többek tudakozódására e helyen jelezzük, hogy a felolvasásra kibocsátott meghívók a családokra is szólanak, sőt az egész ünnepély leginkább a családok számára kíván szórakozást és okulást nyújtani.

* Személyi hír. Gróf Tisza István nejevel tegnap este Nagyváradra érkezett s még az esti vonattal tovább utazott Gesztre.

* Kinevezések. Körffy Lajos miniszteri titkári czímmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkár valóságos miniszteri titkárrá, — dr. Des Echerolles-Kruspér Sándor fogalmazó gyakornok pedig fizetés nélküli min. segédfogalmazóvá nevezettek ki.

* Hittudományi szigorlat. A váradai egyházmegye legfiatalabb tagja Tóth Lajos sz. József intézeti tanulmányi felügyelő 3-ik hittudományi szigorlatát tette le jeles eredménnyel Budapesten.

* Megjutalmazott tanító. Ludwigh Béla városunkban is ismert, jelenleg pestmegyei fiatal tanítót szép kitüntetés érte. Mint értesülünk ugyanis felettes hatósága előterjesztésére a pestmegyei kir. tanfelügyelő az iskolai évről ünnepély alkalmával 100 korona jutalomban részesítette a névmagyarosítás és a józan ker irodalom terén szerzett érdemei elismeréséül.

* Diszes esküvők. Tegnap délután esküdtek egymásnak az olasz-i plebánia templomban örök hűséget Uriga Lajos kir. adóoszt. és Kovács Anna kisasszony, Kovács Kálmán szolgabíró bájos leánya. Násznagyok voltak vízi Major Lajos kir. pénzügyigazgató helyettes és Payka Vilmos kir. vámmellenőr. — Ugyancsak tegnap délután vezette oltárhoz a v. olasz-i plebánia templomban Ajlay Gyula kereskedő bájos aráját Küchler Margitot, Küchler Vilmos törvényszéki hivatalnok leányát. Násznagyok voltak: dr. Buday József ügyvéd Derecskéről és Küchler Ferencz n. kir. honvéd főhadnagy. Mindkét párt Dencs János tb. kanonok, esperes-plebános eskette, s szép beszédet intézett az ifju párokhöz.

* Uj doktorok. A kolozsvári egyetemen tegnap avatták fel jogtudorrrá Votisky Elemér, Miskovszky Jenő és Drimba György nagyváradai ügyvédjelölteket.

* Kaffka László min. tanácsos. A belügyminisztériumnak országosan ismert osztálytanácsosát miniszteri tanácsossá nevezte ki a király. Kaffka László egyebekben kívül sokszor járta be az ország különböző vidékeit a kormány nevében s a közigazgatás tökéletesítésén fáradozott. Minden funkciójában közéletünket munkával és eszmékkel gazdagította. Kaffka számtalan tisztelőinek bizonyára örömet fog okozni előléptetése.

* Megfelelt. Debreczenben lakott egy öreg sváb, de persze a nagy magyar városban ő is a fiai is egészen megmagyarosodtak. Mégis egyre piszkolták csufolták őket a svábság okáért.

Egy czivis kötekedő hevében azt kérdegy-szer tőle:

— Igaz-e, hogy a sváb embernek csak 36 éves korában érik meg az esze?

Az öreg nagyon megsértődött, de legyűrte a méltó haragját s azt felelte:

— Igaz szomszéd-uram, úgy beszél.

A czivis tovább kötekedett.

— Hátha akkor se jön meg az esze?

Felpattant erre az öreg sváb:

— No hát akkor olyan ostoba marad mint kend!

* **Pünkösöd a románoknál.** A gör. kath. és gör. keleti egyházakban ma, vasárnap ülik meg a Szentlélek eljövételének emlékeztétét, Pünkösöd első napját. A nagy ünnep alkalmából az összes román templomokban nagy fényvel tartják meg az istentiszteleteket. A gör. kath. székesegyházban *Pável Mihály* püspök pontifikál, a káptalan tagjai és az alsóbb papság segédlete mellett. — A gör. keleti (holdas) templomban *Mangra Vazul* püspöki helynök végzi az ünnepi istentiszteletet.

* **Az olasz királynéről.** Rómából jelentik, hogy *Heléna* királyné egy kisebb összegre szóló takarékpénztári könyvecskét fog ajándékozni minden olasz csecsemő részére, a ki az ő gyermekével egy napon fog születni.

* **Búcsu Pecze-Szőllősön.** A r. kath. egyház ma a Szentháromság vasárnapját ünnepli. A szomszédos Pecze-Szőllősön kétszeres ünnepe ez a híveknek, mert búcsuval összekötött templomünnep lesz. A nagy fényvel megtartandó istentiszteletre a szomszéd községekből és Nagyváradról is sokan mennek ki. Az újvárosi hívek reggel fél 8 órakor processióval indulnak. Az ünnepélyes nagy misén *Palotay László* pápai praelátus fog pontifikálni s evangélium után *Halász Gyula*, papnöveldei lelkiigazgató tart szent beszédet.

* **Kitüntetéses szigorlat.** Lapunk szorgalmas, kitűnő belmunkatársa, *Krüger Aladár* ügyvédjelölt tegnap tette le kitüntetéssel Kolozsvárott a III-ik (II-ik államtudományi) szigorlatot.

* **Hymen.** *Végh Gyula* kolozsvári államvasuti főellenőr f. é. június hó 4-én délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét a várad-olaszi plebánia templomban özv. *Kabdebó József* né urnóval.

* **A városház tervei.** Már említettük, hogy a miniszter nagyobb változtatást rendelt el a városháza tervein, különösen, hogy a városház háta mögött, a plebánia mellett egy utca nyitassék. A miniszter most leküldte a terveket azzal, hogy az illető tervező a leiratnak megfelelőleg dolgozza át a terveket. Így a tervek vissza kerülnek ifj. *Rimanóczy Kálmán* építész, tervezőhöz.

* **A gyermekmenhelyen.** Mint sok más helyen, Remetén is felállították nagy küzdelmek árán a gyermekmenhelyet. Egy szószaporaságról ismert anyóka is felhossa a maga reményteljes csemetéjét, miközben ilyen párbeszéd keletkezik közte és az óvónő között:

— Hát osztán, megkövetem alássan a kisaszszonyt, haza jönnek ezek a kölykek estére?

— Haza hát.

— Ammá' más! Hiszen azt gondútam én, hogy úgy lesz, mint mikor a malacot kihajtjuk a nyájba, osztán csak akkor számol be vele a kondás, mikor má' nagy disznó lett belőle.

* **Vidovich Bonaventura temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap *Vidovich Bonaventura*, a főreáliskola volt igazgatójának, nyugalmazott főgimnáziumi igazgatónak temetése. Ez a részvét volt igazi jele annak a nagy szeretetnek és tiszteletnek, melynek az elhunyt városszerte örvendett.

Jelen voltak a temetésen: a főreáliskola és a főgimnázium tanári kara és ifjusága, *Fetser Antal* apát-kanonok, *Hlatky Endre*, dr. *Szolcsányi Hugó*, dr. *Tóth Mihály*, dr. *Sarkadi Lajos* s a gyászoló családnak számtalan barátja és ismerőse.

A gyászszertartást dr. *Vucskics Gyula* plebános végezte *Kledorfer Lambert* kapuczinus rendű áldozár és *Andrássy Péter* katonalelkész segédlete mellett.

A beszentelés után megindult a gyászmenet a hármast-utcai háztól a N.-Teleki-utczán,

kishidon, Bémer-tén és Fő-utczán át ki a vasuti állomáshoz. Elől a főreáliskola tanárai és növendékei zászló alatt, azután a főgimnázium, utána a szebbnél-szebb koszoruktól egészen elborított koszorus-kocsi és koporsó, majd a gyászoló család és a kocsi hosszú sora. Megható volt látni, mennyien voltak ott az elhunytnak régi tanítványai közül, kik megilletődve vettek végbúcsut egykori lelkes, fáradságot sohasem ismerő igazgatójuktól és tanárunktól.

A vasuti állomáson a koporsót vonatra tették s *Bajára* szállítják, hol ma helyezik az elhanyagot örök nyugalomra.

A koszorúk feliratai következők voltak:

A premontrai rendi főgimnázium tanári testülete — Részvéte jeléül.

A főreáliskola tanárai — Tiszteletök jeléül.

Felejtethetlen férjemnek — Bánatos özvegye.

Felejtethetlen jó apáknak — Szerető gyermekei.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskola — szeretett volt igazgatójának.

Felejtethetlen barátunknak — dr. *Tóth Mihály* és neje.

Homolya István és neje — Tisztelete jeléül.

Ezenkívül még számosan küldtek koszorút szalag nélkül.

A díszes temetést és szállítást *Weiszlovits A.* és fia végezte a legnagyobb rendben.

* **Kamarai választások.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara iparos beltágainak választását tudvalevőleg megsemmisítette a miniszter, mert 25 szavazólap eltűnt s új választást rendelt el. Az új választást ma tartják meg a tüdőző laktanya nagytermében. Ezuttalaz iparos osztályba 16 rendes és 8 pótagot választanak. A szavazás reggel 8 órától esti 6 óráig tart. A közpóti bizottság által *Andriska Károly* mint elnök, *Láng József* és *Sziládky Ernő* mint tagok lettek kiküldve. Ez alkalommal nem lesz oly zajos választás, mint január hóban, bár a ki nem elégitett ambíció ezuttal is meg fog nyilvánulni egy kis korteskedésben az ipartestület, tehát a legilletékesebb faktor jelölése ellen. — *Gerő Armin* rendőrfőkapitány megettette a kellő intézkedéseket a választás zavartalan megejtésének biztosítására. Reggel fél 8 órakor már jelen lesz a választás színhelyén *Gerő* főkapitány, továbbá *Fassie* Sándor alkapitány, *Giraud* Arpád tb. alkapitány, *Mendelényi Béla* tb. rendőrfogalmazó s mindannyian egész nap jelen lesznek a választásnál. Délelőtre *Réz Bertalan* rendőrbiztos, délutánra *Lőrinczy Gyula* rendőrbiztos vannak kirendelve, egy-egy szakasz rendőrrrel. Gondoskodás történt arról is, hogy rendőri igazolványok adassanak ki egyes szavazók részére. *Fassie* Sándor alkapitány és *Giraud* Arpád tb. alkapitány a személyazonosságot igazolják.

* **Bazár Győző találmányának elmuladonitása.** *Kalisch* Manó budapesti festő kormányozható léghajó találmánya annak idején nagy feltűnést és elismerést vívott ki a budapesti szakkörök előtt s bemutatott modell gépe nagy riadalmat keltő praecisítással végezte útját a léghen mindaddig, míg erőforrása megszűnt illetve még a gépezet lejárt. Arról értesülünk most, hogy ezen sikerült találmány nagyváradai lakos, *Bazár Győző* találmánya, melyet *Kalisch* úgy tudott ellesni és szabadalmaztatni maga részére, hogy az 1895-iki új szabadalmi törvény az összes találmányokat nyilvánossá tette s így azokat bárki megtekinthette. De a jelzett szabadalmi hivatal *Bazár* felszólalása folytán 6960—901. sz. végzésével *Kalisch* szabadalmát megsemmisítette.

* **Az ősi Bölöny-birtok új kezekben.** Az ugrai nagy kiterjedésű Bölnyi birtokot az utóbbi időben *Schwarz Ferencz* biharmegyei birtokos kezelte bérletben. Mint értesülünk, az

összes a pompás ősi birtok és uradalom, a régi Bölöny-kastélyllyal egyetemben felszabadul a bérlet alól s azt báró *Wesselényi Ferencz*, *Bölöny József* nevelt lányának férje veszi át.

* **A hétről. Praktikus apa.** — No, mi van azzal a svindlerrel, a ki a multkor harmincz-ezer forinttal becsapta? Bepörölte?
— Kiegyeztem vele, elvette a lányomat.

* **A leendő após.** — Mama én csak úgy megyek férjhez, ha olyan férjet találok, a ki nélkül nem tudnék élni.

— Sokkal nehezebb olyat találni, akivel lehet élni.

* **Szempon.** *Apa:* Nos, fiam, hogy sikerült a selmezbányai diákkongresszus?

Egyetemi hallgató: Rosszul. Nem volt semmi verekedés.

* **Udváriaskodás.** *Első ur:* Ön bátran elkövethetne valami gyilkosságot.

Második ur: Miért?

Első ur: Mert felmentenék elmebeli fogatkozás miatt.

(*Kakas Márton.*)

* **A tiszta és a hamis bor.** Említettük már, hogy az országos vegyvizsgáló állomástól már visszaérkeztek azok a borminták, amelyeket pár hóval ezelőtt vett a rendőrség egyes kereskedők és szatócsoktól. A vegyvizsgáló intézet a *Petrovay Sándor* sztaroveczky-utczai és a *Mercz Nándor* körözs-utczai kereskedéséből vett borokat *tisztáknak* találta, míg a *Berger* czég bémer-téri borkereskedéséből vett bort *hamisítottak* jelentette ki.

* **Hulla a Rhédey-kertben.** Egy hullát találtak tegnap délután a Rhédey-kertben. Egy öreg váradai koldusra ismertek az elhunytban, ki már husz év óta ugyszólván pálinkával él. A holttestet beszállították a hulla házba, hol ma felboncolják.

* **Vérbosszu a kosár miatt.** *Kaszab Ferencz* pásztói lakos mint aféle kezdő iparos nőstülési szándékból ismeretséget kötött *Rohács József* szintén odaváló iparos *Mariska* nevű leányával. A leány szívesen fogadta *Kaszab* látogatásait, de attól fogva, hogy megtudta, hogy az a kezét akarja megkérni, kerülte a *Kaszab* bal való találkozást, daczára annak, hogy a leány szülei szívesen látták volna azt a házasságot. *Kaszab* észrevette, hogy a leány idegenkedik tőle, de bizva a leány szüleiben, tovább folytatta a látogatást s remélte, hogy a leány is majd csak meggondolja a dolgot s beleegyezik a házasságba. Így telt el egy pár hónap. Az elmúlt pünkösdi ünnepek alkalmával *Kaszab* rászánta magát s forma szerint megkérte a leány kezét. *Rohács Mariska* ekkor határozottan kijelentette, hogy hiába való minden törekvés, ő *Kaszab*hoz nem megy férjhez. A leánynak ez a kijelentése annyira elkészerítette *Kaszab*ot, hogy öngyilkosságra gondolt s másnap meg is vásárolta a revolvert. Tegnapelőtt este 9 óra tájban *Kaszab* arra ment *Rohácsék* felé. *Mariska* éppen a kapuban állt és egy fiatal emberrel beszélgetett. A kikisarazott kérfegyverét rásütötte a leányra, kinek szívért furta át a gyilkos golyó, *Jeszei Imre*, a ki a leánnyal beszélgetett, mikor *Kaszab* a revolvert elszütötte, el futott, *Kaszab* őt is agyon akarta löni s az egyik lövés vállán találta is a fiatal embert, de azért tovább futott. *Kaszab* e közben látva, hogy mindenfelől összefutnak az emberek, maga ellen fordította a fegyvert s az utczán fejbe lötte magát. *Kaszab* és a leány pár percnyi kinlódás után meghaltak. *Jeszei* azonban csak könnyebb sérülést szenvedett.

IRODALOM.

* **Katholikus szemle.** A Szent István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi Akos* dr. A júniusi füzet a következő tartalommal jelent meg: *Hornig Károly* báró: Elnöki meg-

nyitó beszéd a Szent István-Társulat nagygyűlésén. Mihályfi Akos dr.: Katholikus jótékonykodás a nagyvárosokban. (Előadás a szociális kurzuson). Divald Kornél: A régi Buda és Pest művészete a középkorban. Harmadik közlemény. Andor József: Anyaföldön. Elbeszélés. Második befejező közlemény. Gyulai Agost: Szent Márton. Falk János: Dániel legendája. Mohl Adolf: Kőszeg ostroma. Költemény. Jedlicska Pál: Néhány vonás don Bosco életéből és műveiből. Könyvismertetések és bírálatok. Időszaki Szemle. A fűzet mellékletén a Szent István-Társulat nagygyűlésének jegyzőkönyve olvasható. A Katholikus Szemlét a Szent István-Társulat tagjai tagilletmény gyanánt kapják; nemtagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Előfizetések, valamint tagságra való jelentkezések a Szent István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII. Szenkirályi-utca 28. szám) intézendők.

Az első keresztény kodifikáció. Ily címmel jelent meg dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia tudós igazgatója tollából egy nagyobb szabásu tanulmány. A kitűnő jogtudós eme legújabb munkájának megjelenését egyelőre csak jelezük, bővebb ismertetésére később fogunk kiterjeszkedni.

TANUGY.

Értesítés.

A Széles-, Nagymagyar-, Kaszárnya-utcán és a Külvároson levő 4., 5., 6. és 7. sz. állami kisedővödák a mai napon megnyitlak miről az érdekelt szüléket azzal értesitem, hogy óvodaköteles (3-5 éves) gyermekeiket ezen állami óvodákba beirathatják.

Nagyvárad, 1901. június 1.

Mezey Mihály,
felügyelő-bizottsági elnök.

Az állami iskolák új rendje. Utasítást adott ki *Wlassics* Gyula kultuszminiszter az állami elemi iskolák gondnoksága, tanítói és igazgató-tanítói számára. Ezen új Utasítás kodifikációja az állami elemi népiskolák anyagi és szellemi ügyeire vonatkozó összes törvényes intézkedéseknek és rendeleteknek. Az új gondnoksági Utasítás kiváló gondot fordít arra, hogy a társadalom, a szülői ház és az iskola közötti kapcsolat ápolassék és ezen kapcsolat ne csak a mindennapi, hanem az ismétlődő iskolákra nézve is fennálljon. Az Utasítás két részből áll: az első a gondnokságok teendőit és ügyrendjét, a második rész az elemi iskolai rendtartást tartalmazza. Ezen második rész az állami elemi népiskolák célját ekként tüzi ki: hazafias, vallásos, erkölcsös és értelmes honpolgárokat nevelni és e tekintetben más jellegű népiskoláknak követendő példaként szolgálni. Végül a könyv harmadik része a legszükségesebb és a szövegben hivatkozott rendeleteket és mintákat függelékben tartalmazza.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: (d. u. Szép Meluzina. este Kis szökevény.)
Hétfő: Szép Heléna
Kedd: Folt amely tisztit (Márkus Emma vendégjátéka.)
Szerda: Kaméliás hölgy (Márkus Emma vendégjátéka.)
Csütörtök: (d. u. Szép Meluzina. este. Endre és Johanna (Márkus Emma vendégjátéka.)
Péntek: Frangillon.

Görög rabszolga. Amon Margit egyik legfényesebb szerepében ragyogott tegnap este. Aspáziáját játszotta, azt a szerepet, amelyben alkalmá volt megismerni a forróvérű művésznőt az új színház közönségének. A Görög rabszolga a Pálmai Ilka betegsége miatt elhalasztott Szép Heléna helyett került előadásra s elmondhatjuk, hogy a közönség, mely a színház nézőterét jórészt megtöltötte, nem bánta meg, hogy a szezonnak ezt a kluját kapta a jegyért. Amon Margiton kívül Bérczinek volt szép sikerei a ki Heliodorusban tett bizonyosság sokoldalúságáról.

A mai előadások. Ma, vasárnap délután a nemrég színrehozott fényes látványosság, az oly pazar díszekkel kiállított Szép Meluzinát adják, amelyben a társulat java erői játszanak, s amelynek díszletei valószínűsítő áldozatába kerültek a színigazgatóknak. A Szép Meluzina még egyszer helyet foglal a hét műsorában: csütörtökön délután fog színre kerülni, úgy mint ma is, fél helyárral mellett. Este fél 8 órakor a Kis szökevény operett kerül színre.

Pálmai Ilka urnő vendégjátéka egyelőre betegsége folytán elmarad — s a még kinnt levő jegyeket a Szép Heléna előadására, a színházi pénztár visszaváltja.

Márkus Emilia Nagyváradon. Márkus Emilia, a Nemzeti színház kiváló művésznője, akit most ünnepele a kolozsvári közönség, négy estére terjedő vendégszereplésre Nagyváradra érkezik. A nagytehetségű művésznő kedden lép föl először a Szigligeti-színház színpadán.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 224.

Pótbérlet --. sz.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. június 2-án

délután 3 órakor, fél helyárral

SZÉP MELUZINA.

Tündérvjáték.

este 7 órakor, rendes helyárral

A kis szökevény.

Operette.

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap hétfőn június 3-án

SZÉP HELÉNA.

Operette.

MULATSAG.

A kath. majális rendező bizottságának tagjait felkérem, szíveskedjenek hétfőn d. u. 6 órakor a Kath. Kör könyvtári helyiségében tartandó bizottsági gyűlésen megjelenni.

Krüger Aladár,
elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

107

Sibilla megosztotta Hanna erkélyszobácskáját. Tiszta ágat készítettek részére s a hidegtől és éhségtől kimerültet ápolták. Senki sem kérdé — Honnan? Hova? Miért? Jelenlétét mindenki természetesen találta.

Hanna ápolásához szokva szívesen átengedte magát szorgoskodó kezeinek s határozott gondolkodás, akarat cél és ok nélkül hagyta egyelőre a napokat elmúlni.

Ezen napok egyikét Hanna felhasználta, hogy Sibilla dolgait a városban rendezze.

Korlátlan hatalommal ellátva indult utjára. Feladata volt, hogy Sibilla szerződését a színházhoz, valamint háztartását felbontsa. Tadiu aszszonyt és a cselédséget elbocsájtotta, fenn maradt adósságokat kifizetett, szóval úgy intézett el mindeat, hogy a várossal az összeköttetést felbontotta.

Hosszu nap volt. A kényszerűség, hogy kellemetlen dolgokkal kellett foglalkoznia, Sibillát lehangozta, ellenben meglehetősen gondolt rá, hogy ismét hegedűjének birtokába juthat, melyet Hanna magával fog hozni.

A házbéliek elaludtak már; Sibilla várakozva ült kamarácskájában, midőn Hanna későn haza érkezett.

— Hozod hegedűmet, hü Hannám?

— Igen hozom s még valamit, mit kisasszony nem várt.

Hanna élénken felindultan beszélt, kifejezése még többet mondott mint szava.

Sibilla összeresztent — Csak egy hír, csak egy lehetőség van mi reám jelentőségteljes lehetne. Ha Joachim élne. Elfelejtette, hogy Hanna nagyon keveset tudott Joachimról s mégis hatalmasan felizgatva kérdé:

— Miaz Hanna?

— Sohasem olvasta kisasszony a levelet, melyet Geronimó mester az endorai boszorkánytól küldött?

— A levelet? — Ah! nem emlékszem — ruhám zsebében volt, ott fekszik a szekrényen, elfelejtettem. Mi van benne?

— Na semmi más, mint amit mindég tudtam, — hogy a kisasszony egy született grófnő.

A szikra kialudt. Sibilla ismét összeesett.

— Ah Hanna, Hanna, semmi más?

Zavartan, meglepetve nézett reá a jó Hanna.

— Ha egy ilyen hirt semmi közzé számít, akkor ne hívjanak többé Hannának.

— Mi van tulajdonképen! kérdé Sibilla hangtalanul.

— A levélben áll. A kalandos Fior del Lago grófné röviddel Rabenából történt elutazása után, forrózába esett. Halála előtt, midőn még eszméleténél volt, végrendeletét elkészítette és egy lelkész és jogtudor jelenlétében tollba mondta kijelentését, hogy Blum Sibilla, kit Peregrin Blanch néven ismernek az eltűnt Fior del Lago Amadeus gróf unokája és a család egyetlen élő tagja. A mester nem kételkedett, hogy mindent tudok, azt hitte, hogy a kisasszony távolléte, melyet Kilián, hogy minden feltűnést elkerüljön, jövele napján bejelentett, ezzel összefüggésben áll. Csodálkozott, midőn értesítettem, hogy kisasszony a jelzett levélről mit sem említett.

Sibilla felállott s előhozta a levelet, feltörte a cuvertet s először is Geronimó mester kísérő sorait olvasta el.

Jelentette, hogy az okmányokat elfogadta s az ügyvéd és lelkész aláírásával ellátva el is küldte. Kifejez e szerencse kívánatait s megjegyezte éppen úgy mint Hanna, hogy nem volt meglepetve.

— Ha önnel voltam, önt láttam, beszélni hallottam és hegedűjén játszani képzeletemben mindég a Fior des Lago család tagjának láttam, kiket gyermek koromtól fogva oly jól ismertem mint saját rokonomat.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Lónyayné beteg.

Budapest, június 1. (Saj. tud. táv.) Lónyay Elemérné két hét óta Valdersdorfbán betegen fekszik s így a Bodrog-Olasziba való utazása elmarad.

Vilma királynő Berlinben.

Berlin, június 1. A Vilma királynő tiszteletére rendezett ünnepségek az operaház díszelőadásával véződtek. Színre került „Az ezred leánya”. Vilma királynő a császár és a császárnő között az udvari páholyból nézte az előadást. Jobbra ült Frigyes Lipót neje és Henrik németalföldi herceg, balra a mecklenburgi nagyherceg. A földszinten a díszbédre meghívott előkelőségek foglaltak helyet. A diplomáciai testület és a diplomácia hölgyei is jelen voltak az előadáson. A színház ünnepiesen ki volt világítva. A páholyok virággal voltak díszítve. Szünet alatt a felsőek teáztek, az előadás után pedig visszatértek az új palotába. (M. T. I.)

A Beöthy-Liptai-ügy.

Budapest, június 1. (Saj. tud. táv.) Beöthy László feljelentette Liptai Károlyt a tegnapi nyilatkozatában foglalt sértések miatt, becsületsértés és rágalmazás miatt.

Bresci öngyilkossága.

Róma, június 1. (Saj. tud. táv.) Nápolyban ma egy ember kijelentette, hogy Bresci, az olasz király gyilkosa nem követett el öngyilkosságot, hanem a fogházőrök gyilkolták meg. Ezt az állítását tanúkkal is igazolni tudja. Az embert letartóztatták és bekisérték a rendőrséghez, de állítását továbbra is fenntartotta. A hír nagy feltűnést keltett.

Felhőszakadás Párisban.

Páris, jun. 1. (Saj. tud. táv.) Ma itt óriási felhőszakadás volt. A város utcáit teljesen elöntötte a víz. A közlekedés teljesen megszűnt. A csatornákból a patkányok ezrével özönlöttek ki s a lakosok iszonyodva menekültek elől. A hadügyminiszeri palota teljesen vízben áll.

A látogatás viszonzása.

Berlin, június 1. A német császár e hó 6-án Schwerinbe megy, hogy Vilma királynő berlini látogatását viszonzza.

Családi öröm az olasz királyi házban.

Budapest, június 1. (Saj. tud. táv.) Rómából írják, hogy Heléna királynő ma egy egészséges leány gyermeknek adott életet. A várost fellobogózták s a kapitoliumon megkondultak a harangok. A nép hazafias dalokat énekelve jár az utcákon. A tegnapi miniszeri tanácskozás ethatórozta, hogyha fiú gyermek születik, Róma hercegévé nevezik ki. Ez a terv azonban meghiúsult.

A new-yorki pénzpiacról.

New-York, június 1. A spekuláció vásárlásai ma bizonyos kitartással ismétlődtek. A nagyobb osztalékok reménye ma is tartotta magát. A pénzpiacz helyzete az aranykivitel daczára könnyű. Délnyugati vasuti kombinációkról szóló hírek szilárdá tették a piaczot. Azzal a hírrel, hogy az aratási kilátások részben kedvezőtlenek, nem törődött a spekuláció. Részvényforgalom 1,420,000 darab. (M. T. I.)

Anarchisták összeesküvése.

Madrid, június 1. Napról-napra szenzációs hírek érkeznek az ország minden részéből, a melynek anarchisták összeesküvéséről szólnak. Ma is letartóztattak Madrid környékén három anarchistát, a kik közül kettő lengyel, egy pedig olasz nemzetiségű. Az anarchistákat azonnal kihallgatták, a mikor is kiderült, hogy egy több tagból álló anarchista-szövetség megbízásából a spanyol kormány tagjai ellen merényletet akartak elkövetni. Az elfogott anarchisták bűntársainak kinyomozása céljából megindították a legszigorubb vizsgálatot.

Huszonöt évig elzárva.

Budapest, június 1. (Saj. tud. táv.) Franciaország Boite városában egy Molier nevű dúsgazdag magánzó, aki ez-előtt alprefé volt, 25 év óta elzárva tartotta nővérét egy czellában. 22 éves volt mikor bezárták s most 57 éves korában fedezték föl. Teljesen ki volt vetkőzve a formájából. Moliernek az volt a czélja, hogy a nővére eső örökséget így elmulasztja.

K i n a.

Washington, június 1. Itt azt hiszik, hogy a pekingi követek tárgyalásai a kölcsön-garancia módja tekintetében sok nehézséggel fognak járni. Oroszország és Franciaország közölte az Egyesült-Államokkal, hogy a garanciának nemzetközinek és közönsnek kell lennie. Az Egyesült-Államok azonban a végrehajtó hatalom alkotmányos korlátaira utalva, vissza utasította ezt a javaslatot. (M. T. I.)

Legyilkolt keresztények.

Budapest, június 1. (Saját tud. táv.) Braziliában Almannor államban Alpó Aliquo misszionáriust és 2000 keresztényt legyilkoltak a benszüllöttek.

NYILTÉR.

Pénzkölcsön 8%-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre olcsóbb kamattal mellett, mint

bármely

más **zálogházban**, amennyiben 10%-ra, nagyobb összegeknél

8%-ra

a legmagasabb előleget adja

Klein M. és fia

hat. engedélyezett **zálogkölcsön intézete**

Kossuth Lajos-u. 9.

Értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamattal mellett nagyobb előleget adunk.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettör-114-4-8 leszléssel elfogadunk.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

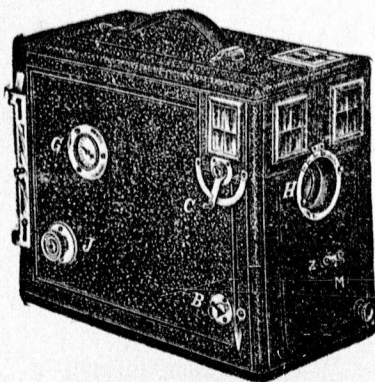
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér >	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velence >	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó † >	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő >	805	1025	1209	321	509	726	939
Félix-fürdő ér.	817	1037	1220	332	521	737	951

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő indul	820	1042	*1221	335	524	741	953
Püspök-fürdő >	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó † >	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Velence >	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér >	905	1131	104	421	608	826	1023
Nagyvárad ér.	911	1127	—	—	615	—	1029

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepsnap közlekedik.

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,

Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.			Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.			Vésető—Kötegyán—Hollód.			Hollód—Kötegyán—Vésető.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2 14	Gyoma ind.	3 40	2 30	Vésető ind.	4 45	5 27	Hollód ind.	4 35	12 05
Ósi	6 09	2 14	Ózed	4 07	2 54	Okány	5 07	5 49	Mocsár-Gyanta	4 46	12 17
Uj-Palota	6 24	2 29	Déva-Ványa	4 37	3 26	Gyanta	5 23	6 07	Rippa	5 02	12 39
Gyires	6 41	2 42	Kéthalom	4 54	3 43	Sarkad-Keresztur	5 36	6 18	Tenke	5 24	1 17
Körösszeg	7 02	3 01	Körös-Ladány	5 13	4 06	Méhkerék	5 52	6 36	Fekete-Tót	5 44	1 39
Szakál	7 39	3 31	Szeghalom	5 40	4 38	Kötegyán	6 16	6 57	Fekete-Bátor	6 06	2 07
Nagy-Tóti	7 55	3 47	Vésető	6 12	5 22	Kötegyán ind.	6 16	6 57	Árpád	6 16	2 18
Komád	8 25	3 59	Kót	6 38	5 52	Pósa	6 29	7 12	Erdő-Gyarak	6 25	2 28
Iráz	8 42	4 16	Iráz	6 52	6 07	Ilye	6 48	7 24	Csegöd	6 34	2 38
Kót	9 19	4 39	Komádi	7 10	6 38	Csegöd	7 02	7 39	Ilye	6 57	2 58
Vésető	9 44	5 10	Nagy-Tóti	7 22	6 50	Erdő-Gyarak	7 12	7 49	Pósa	7 07	3 09
Szeghalom	10 34	5 55	Szakál	7 48	7 23	Árpád	7 21	7 59	Kötegyán	7 19	3 22
Körös-Ladány	11 11	6 12	Körösszeg	8 11	7 47	Fekete-Bátor	7 39	8 20	Kötegyán ind.	8 06	3 42
Kéthalom	11 18	6 30	Gyires	8 33	8 12	Fekete-Tót	7 52	8 35	Méhkerék	8 15	3 52
Déva-Ványa	12 03	6 55	Uj-Palota	8 47	8 27	Tenke	8 15	9 03	Sarkad-Keresztur	8 33	4 12
Ózed	12 21	7 15	Ósi	9 03	8 46	Rippa	8 39	9 32	Gyanta	8 43	4 28
Gyoma	12 45	7 39	Nagyvárad	9 20	9 05	Mocsár-Gyanta	8 51	9 45	Okány	9 02	4 44
						Hollód	9 01	9 57	Vésető	9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.			Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.			Szeghalom—Füzes-Gyarmat.			Füzes-Gyarmat—Szeghalom.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 36	6 40	Szilágy-Somlyó ind.	3 18	2 05	Szeghalom ind.	10 20	5 50	P.-Ladány ind.	6 50	2 04
A.-Keresztur	10 20	7 22	Sz.-Nagyfalu	3 43	2 30	Füzes-Gyarmat	10 45	6 17	Szerep	7 40	2 48
V.-Ábrány	10 34	7 35	Ipp	4 10	2 47	B.-N.-Bajom	11 43	7 15	B.-Udvari	7 54	3 01
Monos-Petri	10 45	7 45	Széplak	4 35	3 27	B.-Udvari	11 58	7 30	B.-N.-Bajom	8 17	3 28
Margita	11 05	8 04	Bályok	4 47	3 40	Szerep	12 09	7 41	Füzes-Gyarmat	9 09	4 07
Felső-Ábrány	11 19	8 17	Szoldobágy	5 01	3 55	P.-Ladány	1 1	8 32	Szeghalom	9 30	4 28
Szoldobágy	11 41	8 37	Felső-Ábrány	5 19	4 15						
Bályok	11 55	8 56	Margita	5 38	4 37						
Széplak	12 18	9 12	Monos-Petri	5 48	4 48						
Ipp	12 48	9 40	V.-Ábrány	5 58	4 59						
Sz.-Nagyfalu	1 10	9 59	A.-Keresztur	6 11	5 13						
Szilágy-Somlyó	1 34	10 22	Székelyhid	6 50	5 54						

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A -t jelzettek feltételes megálló helyek.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.										
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	
Budapest ind.	6 50	8 30	2 13	5 45	9 15	Kolozsvár ind.	5 23	7 12	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 1	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08				
Rákos	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	Jegenye	6 40	7 59	1 14	7 16	12 20	Debreczen	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41				
Ujszász	8 28	10 59	3 36	8 40	10 56	B.-Hunyad	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	Érmihályfalva	6 36	3 57	7 29	1 1	4 58	9 13				
Szolnok	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Csucs	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32											
Szajol	9 21	11 50	4 12	9 46	11 33	Rév	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49											
P.-Ladány	10 43	2 12	5 28	11 53	12 55	Élesd	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07											
Báránd	2 27	5 48	12 24	5 32	5 58	Mező-Telegd	6 49	11 01	10 27	3 28	10 37											
Sáp	3 12	1 14	6 31	6 15	6 15	F.-Vásárhely	7 02	8 32	11 10	3 57	10 37											
B.-Ujfalu	3 25	1 28	6 50	6 31	6 50	Váradi-Velence	7 11	8 38	11 17	4 10	11 04											
M.-Peterd	3 32	1 36	7 02	6 31	7 02	Nagyvárad	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04											
M.-Keresztur	3 42	1 48	7 16	6 31	7 16	Püspöki	2 36	8 52	11 47	4 10	11 14											
Bors	3 58	2 06	2 18	6 50	7 16	Bors	2 47	11 54	11 22	4 10	11 22											
Püspöki	4 05	2 30	2 25	7 02	7 16	Mező-keresztur	3 12	12 05	11 37	4 10	11 37											
Nagyvárad	4 16	2 41	12 45	7 16	7 16	Mező-Peterd	3 30	12 17	11 50	4 10	11 50											
Nagyvárad ind.	4 28	2 53	12 57	7 16	7 16	B.-Ujfalu	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05											
V.-Velence	4 38	3 03	2 50	7 16	7 16	Sáp	4 39	9 38	12 47	5 01	12 25											
F.-Vásárhely	4 46	3 21	3 04	7 16	7 16	Báránd	5 01	1 01	12 41	5 17	10 06											
M.-Telegd	4 56	3 21	3 04	7 16	7 16	P.-Ladány	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19											
Élesd	5 02	3 21	3 04	7 16	7 16	Szajol	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19											
Rév	5 20	3 45	3 26	7 16	7 16	Szolnok	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39											
Csucs	6 31	4 52	4 16	7 16	7 16	Ujszász	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58											
B.-Hunyad	7 16	5 32	4 52	7 16	7 16	Rákos	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38											
Jegenye	7 49	6 01	5 34	7 16	7 16	Budapest	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50											
Kolozsvár	8 33	6 59	5 55	7 04	7 04																	

Nagyvárad—Szege.			Szege—Nagyvárad.			Nagyvárad—Arad.			Arad—Nagyvárad.		
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szege ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 16
Ósi	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely	4 38	11 05	7 50	Ósi	10 30	4 41	7 16
Less	10 48	5 01	7 40	Orosháza	5 41	11 54	9 20	Less	10 48	5 01	7 40
Gyapju	10 56	5 10	7 52	Csaba	7 00	2 33	4 50	Gyapju	10 56	5 10	7 52
Cséffa	11 03	5 19	8 05	Gyula	7 27	3 05	5 26	Cséffa	11 03	5 19	8 05
Szalonta	11 26	5 44	8 46	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Szalonta	11 26	5 44	8 46
Kötegyán	11 46	6 05	9 15	Kötegyán	7 57	3 39	6 10	Kötegyán	11 46	6 05	9 15
Sarkad	11 57	6 17	9 31	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Sarkad	11 57	6 17	9 31
Gyula	12 21	6 44	10 01	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Gyula	12 21	6 44	10 01
Csaba	2 06	7 41	4 44	Gyapju	9 04	5 00	7 51	Csaba	2 06	7 41	4 44
Oroháza	3 12	9 10	5 50	Less	9 21	5 19	8 16	Oroháza	3 12	9 10	5 50
H.-M.-Vásárhely	3 53	10 02	7 00	Nagyvárad	9 32	5 30	8 31	H.-M.-Vásárhely	3 53	10 02	7 00
Szege	4 28	10 55	7 55					Szege	4 28	10 55	7 55

Nagyvárad—Belényes—Vaskó.			Vaskó—Belényes—Nagyvárad.			Nagyvárad—Ermihályfalva.			Ermihályfalva—Nagyvárad.		
	Tv. sz. sz.	Sz. v.		Sz. v.	Tv. sz. sz.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	Vaskó ind.	4 1	2 55	Nagyvárad ind.	4 15	6 44	Ermihályfalva ind.	6 10	5 20
V.-Velence	5 47	2 51	Lunka-Rézbánya	4 12	3 08	B.-Püspöki	4 30	7 10	Érselind	6 41	6 1
Félix-Fürdő	6 11	3 13	Szudrics	4 39	3 37	Bihar	4 50	7 36	Székelyhid	7 10	6 48
Kardó	6 26	3 27	Belényes	5 07	4 16	Paptamási	5 14	8 05	Nagykáglya	7 22	7 02
Nyárló	7 07	4 07	Sonkolyos	5 28	4 39	Gyapoly	5 27	8 21	B.-Dioszeg	7 35	7 22
Magyar-Gyepes	7 19	4 18	Belényes-Ujlak	5 40	4 51	B.-Dioszeg	5 43	8 44	Gyapoly	7 50	7 40
Tasádfő	7 34	4 32	Borz	5 49	5 01	Nagykáglya	5 55	8 59	Paptamási	8 11	8 08
Drág-Cséke	7 55	4 46	Sólyom	6 05	5 22	Székelyhid	6 24	9 32	Bihar	8 29	8 33
Magyar-Cséke	8 12	5 01	Gyanta	6 26	5 43	Érselind	6 45	10 1	B.-Püspöki	8 52	8 58
Dused	8 25	5 13	Hollód	6 40	6 1	Ermihályfalva	7 15	10 36	Nagyvárad	9 06	9 15
Szombatság-Rogoz											

Uj sirkő- és kőfaragó-telep.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Fő-utcán a Barts-házban**

Goldberger A. L. cég alatt

sirkő üzletet és kőfaragó-telepet nyitottam. Üzletemben kész **márvány, gránit, stenyth sirkővek, emlékek** kaphatók; szín és alakra a legnagyobb változatosságban és legolcsóbb árakon. — Ugyanezeket megrendelésre is szállítom, úgy helyben, mint vidékre bármínő nagyságban, méretek szerint művészi kivitelű faragással és betűvesséssel.

Vállalkozom a legkülönbözőbb **épület-kőfaragó és kőornamentikai munkák gyors és pontos** elkészítésére.

A n. é. tisztelt közönség támogatását kérem tisztelettel

Goldberger A. L.,
kőfaragó-mester.

117-3-4

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tisztelt eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, június 1
Buza októberre	7.64
Buza áprillisa	7.43
Tengeri	5.34
Rozs okt.	7.30
Zab ápr.	6.70
Káposzta, reppsa, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, június 1.
Oszták hitel	695 75
Magyar hitel	698 50
Allamvasut	686 50
Rimamurányi	500.—
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117.60
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 1/2%	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	143.—
Oszták járdék papírban	98.25
Oszták járdék ezüstben	97.80
Oszták járdék aranyban	117.60

Oszták korona járdék	97.25
Oszták államsorsjegyek	140.50
Oszták magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbank részvény	696.—
Oszták hitelintézet részvény	670.—
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.—
Németbirodalmi márka	117.50
London vista	240.45
20 márkás arany	28.52

A szerkesztőnőrt felé: 54

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capici comp.

egy régi kipróbált házszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazhatók **köszvényel, csúznál és meghúléseknél.** Silányabb utazatok miatt bevásárlásakor **Intés.** Silányabb utazatok miatt bevásárlásakor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cégjegyzésére. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyancsak minden gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Buda-pest.**

Richter F. Ad. és társa,
csasz. és kir. udvari szallitók,
Rudolstadt.

Megnyilt a városligeti uszoda.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni, hogy új modern berendezésű

uszodámat

a fürdési idényre megnyitottam és a közönség rendelkezésére bocsátom.

Uszodámban a férfi- és női osztály teljesen el van különítve. A vetkező kabinok, az ujonnan készült folyósók, a tágas fürdő mind úgy van berendezve, hogy a legnagyobb kényelmet nyújtja és hűs üdüléssel szolgál. Vize tiszta hegyi kristály, levegője a hegyekről áradó friss lég. Alacsony vizállás esetén kotrógép mélyíti ki a vizet. Szóval uszodám egész felszerelésével magasan fölülmul minden más uszodát és minden kívánságot kielégít.

Részletjegyek legjutányosabban kaphatók!

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Pankolics Károly,
uszoda-tulajdonos.

A tisztelt vevő közönség szives figyelmébe!

Szines és fekete selyem

szövetek ruhára és blousokra, ugyancsak selyem és félselyem napernyőket, karton, zephir és selyem

blousokat

ma a legolcsóbban lehet bevásárolni

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cégnél,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

98-10-15

Huzás visszavonhatatlanul

1901. Junius 25-én.

Főnyeremény

30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek

à 1 korona.

ajánlja:

KISS DÁVID főelárusító

Nagyváradon.